

Rafiq YUSİFOĞLU

TAPMACALAR ÖLKƏSİ



RƏNGLİ AYLAR

"Rəngli aylar" - yəqin ki, bu söz sizə qərribə gəldi, elə deyilmi? Düşündünüz ki, ayın da rəngi olar? Əlbəttə, belə düşünməkdə haqlısınız, aylar rəngli olmur. Ancaq hər sözün, hər deyimin öz məqamı, öz yeri var. İnsan düşüncəsində hər fəslin, hər ayın, hətta hər günün belə özünəməxsus rəng çaları olur. Rəngli aylar sözünün də qərribə, maraqlı bir tarixçəsi var... Əgər bu ifadənin necə yaranmağını bilmək istəyirsinizsə, mənə yaxın gəlib söhbətimə qulaq asın.

Bayırda qar yağır. Hava bərk soyuq, şaxtalı idi. Nəvələrimlə heyətə düşdüm. Soyuq onların heç vəcinə də deyildi. Ora-bura qaçır, qartopu düzəldib bir-birlərinə atırdılar. Qış pəncərələrə buz naxış, uşaqların üzünə isə təbəssüm bəxş eləmişdi. Bəxtiyar-bəxtiyar şaqqaçaq çekib gülən nəvələrimin dişləri də qar kimi bəmbəyaz idi və bu ağılıq elə bil ki, qışın gözəlliyini bir az da artırır.

Axır ki, uşaqlar yorulub əldən düşdülər. Onlar evə gəlib paltarlarını dəyişəndə nənə soruşdu:

-Mənim balalarım, hava necədi?

Uşaqlar bir-birinin sözünü kəsə-kəsə dedilər:
-Gözəldi, çox gözəldi... Ancaq hava yaman soyuqdu...

Baba güle-güle dedi:

-Bəs necə, axı indi kiçik çillədi. Atalar əbəs yerə deməyiblər ki, kiçik çillənin soyuğu, təndirə tərper toyuğu...

Çillə sözünü uşaqlar birinci dəfə idi ki,

eşidirdilər. Ona görə soruşdular ki, baba, çillə nədi? Baba gülümsündü. Öz-özünə düşündü ki, özümü işə saldım. Uşaqlar yenə də mənə rahat buraxmayacaq, öz qərribə suallarını yağdıracaqlar...

Baba çillə sözünün mənasını bilirdi. Eşitmişdi ki, uşaq dünyaya gələndən sonrakı qırx günə bəzi regionlarda çillə deyirlər. "Qırxı çıxdı" ifadəsi ilə yanaşı, "çilləsi çıxdı" sözünü də işlədirlər az deyildi. Qışın ilk qırx gününə böyük çillə, sonrakı iyirmi gününə kiçik çillə deyildiyini də bilirdi baba. Ancaq bütün bunları uşaqlara başa salmaq o qədər də asan məsələ deyildi. Yazıq baba neyləyirdi. Heç izahlı lüğətdə də bu sözün mənasını tapa bilmədi. Ancaq çarə yox idi.

Uşaqlar ondan cavab gözləyirdilər. Baba çarənaçar sözə başladı:

-Mənim balalarım, qışın ilk ayına el arasında Böyük çillə, ikinci ayına Kiçik çillə, üçüncü ayına isə Boz ay deyirlər. Böyük çillə dekabr ayının iyirmi 2-dən fevral ayınadək davam edir. Fevralın 1-dən 20-dək Kiçik çillə, fevralın 20-dən martın 21-dək Boz ay adlanır. Sonuncu ifadə babanın köməyinə çatdı. "Boz ay" sözü uşaqlara çox qərribə gəldi və onlara çillə sözünü unutturdu:

Sara soruşdu:

-Baba, heç ayın da rəngi olar?

Baba gülümsündü, içində qərribə duyğular oyandı. Elə bil çiyindən ağır bir yük götürüldü:

-Boz aya ona görə Boz ay deyirlər ki, həmin vaxt çox şey bozuntul rəngdə olur. Buludlar da,

duman da, çiskin də. Elə bil ki, dünyanın üstünə boz rəng çökür, yaz gələndə isə hər şey yaşllaşır....

Yaşıl sözünü eşidən Fateh dedi:

-Baba, bəs onda yazın ilk ayına niyə Yaşıl ay demirlər?

Söz babanın çox xoşuna gəldi:

-Gəlin biz özümüzü yazın ilk ayını yaşıl ay adlandıraraq....

Sara dedi:

-Ay baba, onda gəl, qışın ilk aylarına da ağ ay deyək. Axı qış gələndə qar yağır, hər tərəf ağappaq rəngə bürünür...

Fateh xəyallara dalıb düşündü və belə söylədi:

-Ay baba, gəl onda payız aylarına da sarı ay deyək. Axı payız gələndə yarpaqlar saralır....

Bu söz də babanın xoşuna gəldi. Fateh dedi ki, ay baba, onda sən bizə "Rəngli aylar" adlı bir şeir yaz.

Fateh qələm, Sara dəftər getirdi. Baba kağızın üstünə belə bir şeir yazıb nəvələrinə oxudu:

Dövrənini sürdürü yay,
Gəlib çıxdı Sarı ay.
Yarpaqlar xəzəl oldu,
Təbiət gözəl oldu.
Buludlar qar çilədi,
İndi Böyük çillədi-
"Kiçik çillənin soyuğu,
Təndirə tərper toyuğu".
Qar xeyir-bərəkətədi,
Göylərdən gələn paydı.
Böyük çillə Ağ aydı,
Kiçik çillə Ağ aydı....
Çən gəldi, duman gəldi.

Boz ay nə yaman gəldi.

Hey bozara-bozara,

Saldı bizi azara...

Çox döyürdü döşünə,

O da gəldi işinə...

Hər yan döndü yaşıla,

Xoş gəlmisən Yaşıl ay!

Ürək istər quş ola

Dumalara qoşula

Təbiət nəgmə yazdı,

İndi çiçəkli yazdı.

Gözəl nəvələri var

Babanın kefi sazıdı...

Şeir uşaqların çox xoşuna gəldi. Bir şey başa düşməyən Fatimə də sevinirdi. Sara ilə Fatehe baxıb o da güle-güle el çalır...Babanın sevinci isə yerə-göyə sığmırdı.

Rəssam
Mətanət

GÜLÜŞÜN RƏNGİ

Baba nəvələrini başına toplayıb onlarla əylənirdi. Söhbət rənglərdən düşmüşdü. Uşaqlar rəngli karandaşlarla şəkillər çəkib yorulmuşdular. İndi albomlarını kənara qoyub dincəlirdilər...

Baba onlara rənglər haqqında suallar verir, uşaqlar isə həvəslə onu cavablandırır.

-Yarpağın rəngi necədir?

-Yaşıl.

-Bəs torpağın rəngi?

-Qara, sarı...

-Zoğal nə rəngdə olur?

-Qırmızı.

-Bəs böyürtkənin rəngi necədir?

-Böyürtkən çiçəkdən çıxandan sonra rəngi yaşıl olur. Sonra yavaş-yavaş günəşin şüası onları qızardır. Böyürtkən dəyəndə isə onun rəngi qara olur. Lap Fatimənin gözleri kimi...

-Bəs limonun rəngi necədir?

-Sarı.

-Bəs xiyarın?

-Yaşıl.

-Bəs pomidorun?

-Qırmızı.

Suallar bir-birini əvəz etdikcə uşaqlar ona həvəslə cavab verirdilər. Baba yorulmuşdu. Uşaqları başından eləmək istəyirdi. Nəvələri isə onun yaxasından əl çəkmirdilər ki, çəkmirdilər.

-Baba, yenə sual ver...

-Baba, birini də soruş da, nə olar?

Babanın ağılına qəribə bir fikir gəldi:

-Bir sual da verəcəyəm, ancaq onun cavabını tapmamış yanıma gəlməyin.

Nəvələr razılaşdılar. Baba soruşdu:

-Kim deyər, gülüşün rəngi necədir?

Uşaqlar çaşıb qaldılar. Fikirləşdilər, fikirləşdilər... Baba isə şaqqanaq çəkib güldü. Ona baxan Fateh dedi:

-Baba, mən gülüşün rəngini bilərəm.

-De görüm.

-Gülüşün rəngi ağdır.

-Niyə?

-Ona görə ki, adam güləndə dişləri ağarır...

Baba güldü, uşaqlar da ona qoşuldular... Onların inci dişləri bəmbəyaz qar kimi ağarır, babanın ürəyindəki zülməti eridirdi...

RƏNGLİ SÖZLƏR

-Bir yaşıl söz de görüm?

-Yarpaq.

-Bir ağ söz de görüm?

-Qar.

-Bir qırmızı söz de görüm?

-Lalə.

-Bir qara söz de görüm?

-Kömür...

Rəssam
Afər





QUMRU YUVASI VƏ BABANIN YENİ NƏVƏLƏRİ

Baharın yeni bir nəvəsi - Fatimə dünyaya gəldi. Onu doğum evindən çıxarıb baba ocağına gətirdilər. Körpə səsi evin ahəngini bir az da dəyişdi, onu bir az da gözəlləşdirdi. Çoxlu-çoxlu uşaqlar böyüdən bu evin nağıllı dünyası yenidən özünə qayıtdı...

Ancaq ən maraqlısı, nağılı bir az da gözəlləşdirən, şirinləşdirən bu idi ki, Fatimə evə gələn gün onun yatdığı otağın pəncərəsində, televiziya antenasının üstündə bir quş yuvası gördülər. Sara ilə Fateh hay-harayla babalarını çağıraraq yuvanı ona göstərdilər. Yuvada bir quş yatmışdı. Baba quşu görə kimi gülümsündü. Uşaqların «bu quşun adı nədir» sualına baba şeirlə cavab verdi:

Qumrudu bu, qumrudu,
Yumurtası yumrudu...

Doğrudan da, quş uçanda gördülər ki, yuvada iki kiçik yumurta var. Bu yumurtalar bir cüt doluya bənzəyirdi. Yupyumru, bəmbəyaz, qəşəng... Lap nağılların sonunda göyden düşən üç almaya bənzəyirdi bu yumurtalar... Ancaq onlar üç deyil, iki idi... Digər tərəfdən nağıl hələ bitməmişdi, təzəcə başlayırdı... O nağılın qəhrəmanları bax, bu bir cüt yumurtanın içindən çıxmalı idi...

Baba nəvələrinə dedi:

-Mənim balalarım, bu quş evimizə

pənah gətirib, alıcı quşlardan, qırğıdan, çalağandan qorunmaq üçün pəncərəmizin küncündə yuva qurub. Onu qorxutmaq, yuvasına əl uzatmaq olmaz, yoxsa quş perikib uçar...

Bir azdan ana quş qayıdıb gəldi. Yumurtaların üstündə kürt yatdı. Uşaqlar həmişə pəncərədən onu müşahidə edirdilər. Quş çox nadir hallarda uçub gedir, tez də qayıdır, sinəsiylə isitdiyi yumurtaları soyumağa qoymurdu. Nə günün istisi, nə arabisən külək onu qorxutmurdu. Quş səbrlə, dözümlə balalarının yumurtadan çıxacağı günü gözləyirdi. Arabir yerindən qalxıb yumurtaları ayağı ilə o üzə bu üzə çevirirdi...

Uşaqların yuxudan hər səhər qumrunun səsi oyadırdı. Elə bil bu quş sehrli səsiylə hər gecə onlara layla çalır, səhər uşaqları oyadırdı...

Günlər ötdü. Uşaqlar bu səhər civilti səsinə yuxudan oyandılar. Yumurtadan təzəcə çıxan otçu balalar başlarını analarının tükləri arasından çıxarıb, qumru isə dimdiyi ilə onların körpə dimdiklərinə quş südü verirdi... Quşlar sürətlə böyüyürdülər. Onların ikisi bir yuva boyda oldu. Ona görə də ana quş gecələmək üçün harasa uçub gedir, səhər yenə qayıdıb gəlirdi. Ən maraqlısı bu idi ki, yuvanın üstünə gün düşəndə qumru gəlib bir kənarına qonur, balalarının üstünə kölgə salırdı...

Bir gün ana quş uçub gedəndə baba telefonla balaların şəklini çəkdi...Bunu görə Sara gülə-gülə dedi:

-Ay baba, bu quşlar da sənə nəvələrimdir...

Söz babanın çox xoşuna gəldi. O güldü, nəvələri də ona qoşuldular.

Yuvadakı quşlar da elə bil bunu duyular və qəribə səslər çıxardılar.

Babağil Nabrana istirahətə gətdilər. Qayıdanda yuvanı boş gördülər... Başa düşdülər ki, bala quşlar böyüyüb və uçub gediblər...

Sara dedi ki, ay baba yəqin quşlar xəstələnib anaları onları həkimə aparıb...

Qəribə idi. Sara bu sözünə təzəcə deyib babanı güldürmüşdü ki, üç qumru uçub həmin yuvaya qondu.

Sara qaça-qaça gedib nənəsinə mustuluqladı:

-Ay nənə, gəl, bax, babanın quş nəvələri də qayıdıb gəldilər.

Aradan bir neçə gün keçdi...Bir gün baba ünvanda təzə bir yumurta gördü. Gülümsündü. Öz-özünə düşündünə nağıl davam eləyir... Bu ev çoxlu uşaqlar böyüdü yola saldığı kimi bu yuva da hələ çox balalar böyüdü yola salacaq...

Rəssam

Mətanət



BİZSİZ QALAN YURD YERLƏRİ

Baba ilə nənə nəvələri Fatehi görməyə getmişdilər. Fateh də, onun atası-anası da çox sevindilər. Ordan-burdan danışdılar. Söhbət zamanı nənə dedi:

-Kəndimizdən ötrü burnumun ucu göynəyir. Kaş bir quş olub uça, evimizə baxıb geri qayıda biləydim.

Araya sükut çökdü. Fatehin atası kompüterini işə salıb internetə qoşuldu. Düymələri basıb, özünə lazım olan saytı açdı. Üzünü nənəyə tutub dedi:

-Ana, quş olmağa ehtiyac yoxdu. Gəl rayonumuza, məhləmizə, evimizə bax.

Baba da, nənə də həyəcanlandı. Onlar stullarını yaxına çəkib gözlərini manitora-kompüterin ekranına dikdilər. Peyk vasitəsilə çəkilib internetdə yerləşdirilmiş şəkillər onları heyrətə gətirdi, kövrəltdi.

Bomboş küçələr, dağıdılmış evlər, ağacları kəsilmiş viranə bağlar, qırılıb talan edilmiş meşələr, kol-kos basmış əkin sahələri ürək ağrıdırdı.

-Bax, bu da bizim evimiz! Üstü sökülüb, divarları dağıdılıb. Həyətdəki gözəl bağdan əsər-ələmət belə qalmayıb.

Babanın üzünü bulud aldı. Nənənin gözündə yaş selləndi...

Vəhşi ermənilər tərəfindən dağıdılmış evlər, tarixi abidələr elə bil imdad diləyirdi. Boş qalmış həyətlər, gülü solmuş bağlar, dağıdılmış yollar, körpülər adamın ürəyini göynədirdi. Bizsiz qalan ulu yurd yerlərimizin gözləri elə

bil yol çəkirdi. Onlar səbirsizliklə öz sahiblərinin yolunu gözləyirdilər.

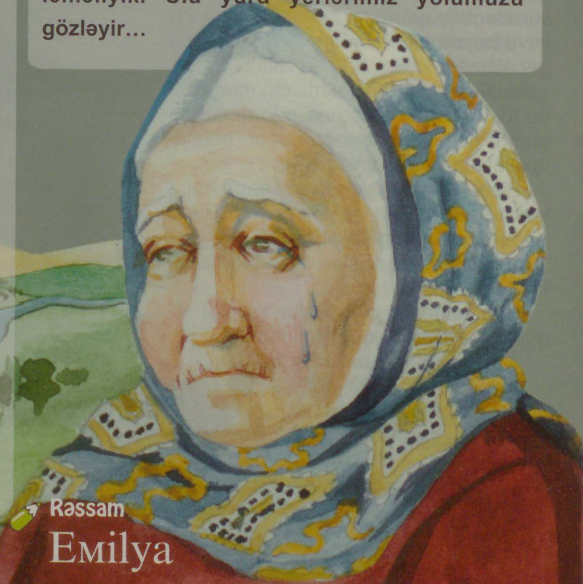
Baba bir ah çəkib dedi:

-İnsan doğulduğu torpaqdan ayrı düşəndə qərib olur. Sən demə doğma ev-eşik də öz sahibləri üçün qəribəyirmiş. Biz burda qəribik, kəndimiz, rayonumuz orda. Mütləq qisas almali, işğal altında olan torpaqlarımızı yağlı düşmənlərdən təmizləməliyik. Ulu yurd yerlərimiz yolumuzu gözləyir...

Fatehin atası nənəylə-babanın kövrəldiyini görüb kompüterini söndürdü. Araya söhbət qatdı ki, gərginliyi aradan götürsün.

Fatehin qulağında isə babanın dediyi sözlər səslənirdi:

-Mütləq qisas almali, işğal altında olan torpaqlarımızı yağlı düşmənlərdən təmizləməliyik. Ulu yurd yerlərimiz yolumuzu gözləyir...



TAPMACALAR ÖLKƏSİ

Biri var idi, biri yox idi. Qədim bir ölkə var idi. Bu ölkə çox qəribə bir ölkə idi. Buranın adamlarının hamısı tapmaca ilə danışdığından, həmin diyara tapmacalar ölkəsi deyirdilər. Bu ölkədə yaşayan adamların nə demək istədiklərini hər adam başa düşə bilməzdi. Onların sözlərini anlamaq üçün xeyli düşünmək, baş sındırmaq lazım gəlirdi.

Bir dəfə Cırtan həmin ölkəyə qonaq getmişdi. Şəhər darvazalarından onu içəri buraxmaq istəmədilər. Dedilər ki, tapmacaya cavab verməyən adamı ölkəmizə qoya bilmərik. Tapmacanın açmasını deyə bilməyən adamın üzünə bizim şəhərin qapıları çətin ki, açıla.

Keşikçi bir neçə tapmaca söylədi:

«O yanı qaya,, bu yanı qaya,
içində sarı maya».

«Altı bulaq içərlər,
üstü zəmi biçərlər».

«Bir il ekərlər,
Yeddi il biçərlər.»

Cırtan güldü. O dedi ki, nə var bu tapmacaların cavabını bilməyə. Birincinin cavabı yumurta, ikincinin cavabı qoyun, üçüncünün cavabı isə yoncadır.

Cırtan bu sözləri deyən kimi onu birinci qapıdan içəri buraxdılar. O elə bir az getmişdi ki, qarşısına yeni bir qapı çıxdı. O qapının arxasından yenə kimse üç tapmaca söylədi:

«Sarı-sarı sandıqlar,
İçidə dolu fındıqlar».

«Bir evim var bir dirəkli».

«Ağacın tutmaq olmaz,
Ətrindən yatmaq olmaz.»



Cırtan bir az fikirləşdi. Bu tapmacaların da cavabını tapdı. Dedi ki, birinci tapmacanın cavabı boranı, ikincinin cavabı göbək, üçüncünün cavabı isə qızıl güldür.

Söz onun ağızından çıxan kimi ikinci qapı da Cırtanın üzünə açıldı. O, xeyli gedəndən sonra qarşısına yeni bir qapı çıxdı. Burada da ona üç tapmaca verdilər.

«Torpaq deyil, daş deyil,

Quru deyil, yaş deyil.

Buynuzu var, qoç deyil,

Qanadı var, quş deyil...»

«Bir parça atlaz,

Dənizdə batmaz»

«Məndə də var,

Səndə də var,

İnsanda var,

Adamda yox...»

Cırtan nə qədər fikirləşsə, bu tapmacaların cavabını tapa bilmədi. Elə buna görə də üçüncü qapı onun üzünə açılmadı.

Uşaqlar, bu tapmacanın cavabını tapmaq üçün Cırtana kömək eləyin. Yoxsa onu sirli-sehrlilə Tapmacalar ölkəsinin mərkəzinə buraxmayacaqlar.

Bu ölkə çox qəribə bir ölkədi. Cırtana kömək eləyə bilsəniz, sizi də həmin qəribə diyara buraxacaqlar. Sirli-sehrlilə tapmacalar sizi o qədər düşündürəcək, o qədər düşündürəcək ki... Siz düşünə düşünə hər şeyi öyrənəcəksiniz. Erimin yolu düşüncədən başlayır.

Tərcümə edib işləyeni:

R.ƏLİYEV

Rəssam
İlqar



YERALTI MƏTBƏX İŞÇİLƏRİ

Göylərə baş çəkən qovaq ağaclarının qarşısında dayanmışam. Elə bil ki, babalarımızın əsrlərini o tayından atdığı oxları bu ağaclar. Torpaq ana sinəsinə sancılan oxları göyərdib ağaca döndərib.

Ağlıma başqa bir fikir də gəlir. Deyirəm, bəlkə nağıllarda təsvir olunan simurq quşları yurdumuzun üstündən keçərkən öz lələklərini yere salıblar? Çünki qovaqların nəhəng lələklərə də bənzəri var.

Külək əsir, budaqlardakı yarpaqlar quş qanadı kimi çırpınır. Ancaq bu balaca qanadlarda o irilikdə ağacı göyə qaldırmaq qüdrəti yoxdur.

Qovağa baxıram. Gövdəsi dübbədüzdür, elə bil ki, ilan boğazından çıxıb. Heyranlıqla o boy-buxunu, körpə-körpə budaqları, pıçıladaşan yarpaqları seyr edirəm. Birdən-birə yadıma torpaq altında qalan, özü gözə görünməsə də ağaca qol-qanad verən köklər, zoğlar düşür. Doğrudan da, qəribə taleyi var onların. Heç vaxt gözə görünməzlər. Elə bil ki, bu zoğlar «mətbəx işçiləri»-dirlər. Torpağın şəhdi-şəkərindən dadlı-dadlı xörəklər hazırlayıb gövdəyə, budaqlara yedirdər, özləri isə gecə-gündüz zığ-zımrıq içində çalışır, tər tökərlər. Onlar çox vaxt gövdənin, budaqların yadına belə düşməzlər. Ancaq zoğlar öz işlərindən zövq alar, onların nə gövdədən, nə də budaqlardan təmənnası olmaz.

Rəssam
Aytən



Sərxanın sirri

İngilis dili dersi idi. Müəllim kimini lövhədə işlədir, kimindən isə şifahi dərslər soruşurdu. O, Rəmzinin cavablarından çox razı qaldı. Verdiyi beşdən əlavə, oğlanı xeyli təriflədi də. Bundan sonra müəllim lövhə qabağına çağırdığı Sərxanın lüğəti necə öyrənməsini yoxlamaq istədi. Dönüb yazı taxtasına baxdı. Gözlərinə inanmadı. Sərxandan çıxmayan iş. Hər şeyi düpbədüz, özü də səliqə ilə lövhəyə yazmışdı.

Müəllim elə tezəcə Sərxanı tərifləmək istəyirdi ki, birdən gözləri onun əlinə sataşdı.

Əmr etdi ki, oğlan əllərini açsın.

Sərxan qıpqırmızı qızardı. O, əllərini açmaq istəmədi. Hər iki əlini yummuşdu. Elə bil kimisə yumruqlamağa hazırlaşdı. Əslində o, əlini açmağa utanırdı. Ovcunun içində nəyisə gizləyirdi. Adamda elə təsəvvür yaranırdı ki, oğlan əllərini açsa, ovcundan nəse qiymətli bir şey qış kimi uçub qaçacaq, bir də geri qayıtmayacaqdı.

Müəllim isə israr edirdi. Nəhayət, Sərxan ovucularını açdı. Uşaqlar gülüşdü. Sən demə oğlan lüğəti əvvəlcədən əlinin içinə köçürüb, oradan da gizlicə lövhəyə yazmış.

Müəllim bərk acıqlandı.

Ürəyi bununla soyumadı, Sərxanın qolundan tutub onu müəllimlərin otağına apardı. Dərs hissə müdirini gören kimi əsib-coşdu. Oğlanın hərəkətlərindən yanayana danışaraq dedi:

- Siz bunun əllərinə baxın.

Dərs hissə müdiri diqqətlə oğlanın əllərinə baxsa da bir şey hiss etmədi. Axı burada nə var ki, - deyə təəccüblə müəllimin üzünə baxdı. İngilis dili müəllimi də çaşmışdı. Sərxanın ovcunda heç bir yazı yox idi.

Direktor müavini gülümsündü. Sonra qaşqabağını töküb oğlanın üstünə acıqlandı:

- Get dərsə.

Sərxan çıxıb dərsə gəldi. Biz onu sorğu - suala tutduq. Sən demə bu kələkbaz yolda fürsət düşən kimi ovcunu diliylə yalayıb, yazını pozmağa müvəffəq olubmuş. O, su kranının yanına yüyürdü. Uşaqlar isə dilini yuyan sinif yoldaşlarına baxıb qəhqəhə çəkirdilər.



“Qubaja”

Samirin ilanboğan vaxtı idi. Hara gəldi özünü soxur, imkan düşən kimi evdəki əşyaları söküb - töküşdürürdü. O, heç nədən qorxmur, heç kimdən çəkinmirdi. Lazım olmayan şeyə toxunanda atası, anası onun əlinin üstündən vurur, bununla başa salmaq istəyirdilər ki, bax, bu şeyə əl vurmaq olmaz. Ancaq bu tənbehlərin heç bir xeyri olmurdu.

Bir dəfə Samirin anası dənəvər kofeni üyütmək istədi. O, kofedöyən elektrik maşını işə saldı. Samir ilk dəfə gördüyü maşının uğultusundan, qijiltisindən bərk qorxdı və ağladı. Anası maşını götürüb gizlətdi və oğlunu sakitləşdirməyə çalışdı.

Aradan bir neçə gün keçdi. Bir gün anasının başı qarışanda Samir yenə də evi ələk-vələk eləməyə başladı. Şkafın qapısını açanda kofedöyən maşını gördü. O, bərk qorxdı. Özü-özünə toxtaqlıq verməyə başladı:

- Samsam qorxma, qubajadı...

Anası mətbəxdən onun səsinə gəldi. Samir onu görüb ürəkləndi və ağladı.

O gündən sonra Samir şkafın qapısını açmadı. Çünkü o, şkafdakı kofedöyən maşından bərk qorxurdu. Samir əlini bir yerə uzaqanda deyirdilər:

- Əl vurma, onun içində “qubaja” var...

Rəssam
Mətanət



MƏRC

Yuxudan təzəcə durmuşdum. Pəncərədən apaydın səmaya baxanda göyə millənən, arxasında ağ iz qoyub uçan təyyarəni gördüm. Təyyarə uzaqda olduğundan elə balaca görünürdü ki, lap tabaşir boyda. Elə bil sehrli bir əl mavi yazı taxtasında həmin tabaşirlə ağ bir xətt çəkirdi.

Oğlumu səslədim:

- Gursel, təyyarəyə bax.

O, maraqla göyə baxdı və gülümsündü:

- Yox, ata, o təyyarə deyil, raketdi.

- Yox, təyyarədi.

- Gəl mərc gələk.

- Yaxşı, nə deyirəm, ancaq hesab elə ki, sən uduzmuşsan.

- Yox, ata bunu hələ axşam biləcəyik. Əgər televizorda desələr ki, bu gün kosmonavtlar göyə uçub, deməli mən səhv eləməmişəm. Əgər bir söz deməsələr, onda sən deyən doğrudur.

Uşaqlar, ata ilə oğul səbirsizliklə axşamı gözləməkdə olsunlar, siz isə mənə deyiniz görüm mərcdə kim uduzacaq?

Rəssam
Altay



GİLƏNAR MÜRƏBBƏSİ (Birinci möcüzə)

Gilənar ağacımız o qədər bar gətirmişdi ki, gəl görəsən. Ancaq nənəm onu möhkəmcə qoruyurdu. Bizə də bərk-bərk tapşırırdı ki, gilənara el vurmayaq, yığıb mürəbbə bişirəcəm.

Ayrı vaxt heç gilənar yeməyə həvəsim yox idi. Ancaq indi gilənar ağacı məni maqnit kimi özünə çəkirdi. Gece yatanda da yuxuma gilənar ağacı girirdi.

Bir gün özümü saxlaya bilmədim. Ağaca dırmaşdım. Elə bir-iki gilənar qırıb ağzıma qoymuşdum ki, nənəmin bağçaya girdiyini gördüm. Səsimi içimə salıb dayanmaqdan başqa çarə yox idi. Ancaq yerim çox namünasib idi. Nənəm bir az da bağçadan gec çıxsaydı, işlər xarablaşacaqdı.

Yaxşı ki, nənəm tez getdi. Bağçanın qapısını bağlayıb gedəndə, elə bil üstümdən dağ götürüldü. Elə yerimi təzəcə dəyişmək istəyirdim ki, şaqqıltı qopdu.

Gilənarın iri bir budağı ağırlığıma tab gətirməyib sındı.

Mən budaq qarışıq yerə gəlmişdim. Qol-qıçım ağrıyırdı. Ancaq ən dəhşətli bu idi ki, şaqqıltını nənəm də eşidib qışqırdı:

- Ə, kim var orda?

Nə edəcəyimi bilmədim. Artıq iş-ışdən keçmişdi. Birdən ağılıma qəribə bir fikir gəldi. Gilənarı əzib suyunu qol-qıçıma, üz-gözümə sürtdüm və bərkdən ağlamağa başladım.

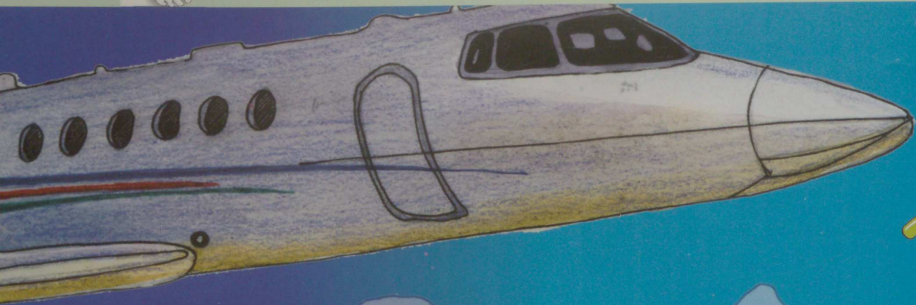
Evdəkilər qaça-qaça yanıma gəldilər. Nənəm sinan ağaca heç gözünün ucuyla da baxmadı. Qol-qıçımı, üz-gözümü «qan içində» görə arvadın ağılı başından çıxmışdı. O, can bala, can bala, - deyə-deyə məni qucağında evə aparıb taxtın üstünə uzatdı.

«Qanımlı siləndə» hər şey aydın oldu. Ancaq nənəm məni danlamadı. Nəvəsini sağ-salamat görə yazıq arvad elə sevinirdi ki?! Elə hey deyirdi: - Cəhənnəm olsun bağ da, bostan da. Hamısı balama qurban!

Bir azdan dayımgil də gəlib çıxdılar. Məsələnin nə yerdə olduğunu biləndə gözləri yaşarınca güldülər.

Həmin gün gilənarı yığıb mürəbbə bişirdilər. Mənə gəl-gəl deyən ağacdan canım qurtardı. Ancaq qəribə idi. O gecə yuxuma gilənar mürəbbəsi girmişdi...





Rəssam
Altay

VƏTƏN HƏSRƏTİ

Uzun illər xaricdə vətən həsrəti ilə yaşayan qoca bir kişi təyyarə ilə Azərbaycana uçurdu. O, bərk həyəcanlı idi. Nəvəsi dil-boğaza qoymur, elə hey ondan soruşurdu:

- Baba, Azərbaycan çox gözəldir?

- Gözəldir, mənim balam. Dünyanın heç bir ölkəsi Azərbaycana tay ola bilməz. Onun Göygölü, Maralgölü, başı qarlı uca dağları, yaşıl meşələri, gül-çiçəklili çəmənləri üçün yamanca qeribsəmişəm.

Baba xəyala dalmışdı. Nəvə isə təyyarənin pəncərəsindən aşağı baxırdı. Birdən o qışqırdı:

- Baba, mən Xəzər dənizini görürəm.

Baba bir az da həyəcanlandı. Neçə illər üzünə həsrət qaldığı Xəzəri yenidən görmək onun üçün çox xoş idi...

Təyyarə Heydər Əliyev adına hava limanında yerə endi. Baba təyyarədən düşən kimi diz çöküb Azərbaycan torpağını öpdü. Qocanın gözlərində yaş gillələndi. Onun dilindən bu kəlmələr qopdu:

- Vətənə geldim, imana geldim...

Azərbaycana ilk dəfə gələn nəvə də kövrəlmişdi... Onun qulağında isə Səməd Vurğunun "Azərbaycan" şeiri səslənirdi:

El bilir ki, sən mənimsən,
Yurdum, yuvam, məskənimdən,
Anam, doğma vətənimdən,
Ayrılarımı könül candan?
Azərbaycan, Azərbaycan!



GÖLLƏR DÜNYASI

Kəpəz gün işığının altında mürgüləyirdi. Ağsu çayı sırıltıyla axır, elə bil ona layla çalırdı.

Ovçu isə dağ çığını ilə yuxarı qalxırdı. O, nişan alıb bir maralı vurmaq istəyəndə yer-göy lərzəyə gəldi. Amansız bir zəlzələ başladı. Dağlar uçub çayın önünü kəsdi.



Toz-duman yavaş yavaş çəkildi. Özünə gələn ovçu hündür bir yerə çıxıb ətrafa baxdı. O, gözlərinə inanmadı. Dağların qoynunda gözəl-gözəl göllər əmələ gəlmişdi: Göygöl, Maralgöl, Qaragöl, Güzgügöl, Zəligöl...

Yaradanın əmrinə tabe olan təbiət ana çox müdrikdir. O, birini uçuranda, ondan daha gözəlini yarada bilir.

KEŞİKÇİ QAPI

Sara böyük otaqda oynasa da, fikri həmişə babasının iş otağında olurdu. Oradakı kitabları açıb tökməkdən, kağız-kuğuzu qatıb-qarıdırmaqdan ötrü ölürdü. Ancaq baba buna icazə vermirdi ki, vermirdi...

Baba divanda uzanıb nəvəsinə nağıl danışdı. Birdən onu yuxu apardı. Qızçıqaz sevindi. Gizlicə babanın otağına keçib kitablara baxmaq, kağız-kuğuzu vərəqləmək fikrinə düşdü. Yelçəkər olduğundan qapını saxlamağa gücü çatmadı. Külək onu bərk çıxırıp bağladı. Saranın donunun ətəyi qapının arasında qaldı. Nə qədər dartındısa, çıxıb bilmədi. Bərkdən ağıldı.

Baba onun səsinə gəldi və o qədər güldü ki... Qapını açıb, Saranı xilas elədi. Ancaq ona dedi ki, bax görürsən, icazəsiz babanın otağına girdiyin üçün qapı səni tutub saxlayıb.

Baba güldü. Sara da ona qoşulmuşdu. Baba-bala elə bəxtəvər idilər ki...



İbtidai sinif şagirdləri
və məktəbəqədər
az yaşlı uşaqlar üçün
aylıq jurnal

1958- ci ildən çıxır

Təsisçi:
Azərbaycan Gənclər İttifaqı

Baş redaktor:
Rafiq Yusifoğlu

Redaksiya heyəti:
Ağacan Əhmədov
Zahid Xəlil
İlyas Tapdıq
Məhərrəm Qasımlı
Qəşəm İsabəyli
Günəl Almaz

Məsul katib:
İlqar Mehdiyev

Bədii redaktor:
Arif Hüseynov

Dizayner-rəssam:
Kübra Salamova

Redaksiyanın ünvanı:
Bakı- AZ 1073,
Mətbuat prospekti,
529- cu məhəllə,
Telefon:439 08 53

Çapa imzalanıb: 13.03.13
Sifariş : 995
Tiraj:1500
Kağız formatı:60/90/1/8
Çap vərəqi:2,5
Hesab-nəşr vərəqi:3,93
Ofset üsulu ilə çap olunub.

Bakı
"Azərbaycan" nəşriyyatının
mətbəəsi

Lisənziya № 022328

Üz qabığındakı rəsm
İlqar Mehdiyevindir

Kitabın içindəkilər



RƏNGLİ AYLAR4-5



GÜLÜŞÜN RƏNGİ6



RƏNGLİ SÖZLƏR7



QUMRU YUVASI VƏ BABANIN
YENİ NƏVƏLƏRİ.....8-9



BİZSİZ QALAN YURD YERLƏRİ.....10



TAPMACALAR ÖLKƏSİ.....11-12



YERALTI MƏTBƏX İŞÇİLƏRİ.....13



SƏRXANIN SİRRİ.....14



“QUBAJA”15



MƏRC.....16



GİLƏNAR MÜRƏBBƏSİ.....17



VƏTƏN HƏSRƏTİ.....18



GÖLLƏR DÜNYASI.....19



KEŞİKÇİ QAPI.....19